

ERM0795

ԵՆՆԴԵԱՆ

ՄՈՒԵՐԸ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍ

Գրեց

ՀՈՆ ՊԵՏ ՍԵՄԵՐ

Նպիտակագու Ձեռքրի (Ս.Նգղիա)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ՊՈՐՏ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

Daniel Semer

ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՄՈՒԵՐԸ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍ

«Ու երբ Յիսուս ծնաւ Բեթլեհէմի մէջ Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ, ու ըսին, Ո՞ւր է ան՝ որ Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ. վասն զի մենք արեւելքի մէջ անոր աստղը տեսանք, ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելը» (Մատ. Բ. 1, 2):

Յիսուսի ծնունդը հովիւներուն աւետող երկնային պատգամաւորին խօսքերը ծանուցին զայն իբր պատճառ մը ուրախութեան ոչ միայն Հրեայ ազգին, այլ եւ բոլոր ժողովրդին: Մինչեւ ցարդ ճշմարիտ Աստուծոյ երկրպագութիւնը եւ մաքուր կրօնի կիրարկումը Հրեաներու երկրին յատուկ էր: Հիմա հասած էր Մարգարէներու խանդավառ լեզուով ի վաղուց ակնկալուած ժամանակի լրումը, երբ «ժողովուրդ պիտի ըլլային անոնք որ ժողովուրդ չէին», եւ երբ հեթանոսներն այլեւս «հեռացած» պիտի չըլլային «Իսրայէլի քաղաքակցութենէն, եւ օտարացած՝ խոստումին ուխտերէն, «յոյս մըն ար» չունենալով եւ «աշխարհի մէջ անաստուած» ըլլալով (Եփես. Բ. 12):

Ասոր առաջին նշանը տրուեցաւ կարգ մը մոգերու որ Հրէաստանի արեւելակողմը կը բնակէին: Աստղ մը կամ մետէորա մը անոնց ուշադրութիւնը գրաւեց, եւ համոզիչ նշանով մը անոնք սա եզրակացութեան ա-

ոաջնորդուեցան թէ այս է լրումը հին մարգարէութեան մը. «Յակոբէ Աստղ մը պիտի ծագի, ու Իսրայէլէ իշխանութեան գաւազան մը պիտի ելլէ» (Թու. ԻԴ. 17): Ուստի իրենց երկրէն ելան երթալ Երուսաղէմ, եւ հոն հասնելով հարցուցին, «Ո՛ւր է ան որ Հրեաներուն քագաւոր ծնաւ. Վասն զի մեեմք արեւելքի մեջ անոր աստղը տեսնեմք, ու եկսնք անոր երկրպագութիւն ընել:»

Յիսուս սակայն Երուսաղէմի մէջ ծնած չէր, այլ ութ մղոն հեռու Բեթլեհէմ քաղաքին մէջ: Անոր ծնընդեան լուրը հովիւներուն տրուած էր որ մօտակայ դաշտերուն մէջ կը գտնուէին, բայց հասած չէր քաղաքը եւ անոր բազմազբաղ բնակչութեան: Սակայն այս օտարականներուն հարցումները կարծես շարժում մը յառաջ բերին հոն, վասն զի լուրը կառավարչին ու գլխաւոր մարդոց ականջն հասաւ: Երբ Հերովդէս քագաւորը շեց, խոռակցաւ, եւ բոլոր Երուսաղէմ իրեն հետ: Հերովդէս վախցաւ որ իր իշխանութիւնը կը խախտի, իսկ միւս մարդիկն հաւանօրէն վախցան որ այս վախին պատճառով սովորականէն աւելի խստութեամբ կը հնչէ զիրենք: Գոհացուցիչ գաղափար մը առնելու համար խնդրին վրայ որ այնքան մօտէն կը շահագրգռէր զինք, ժողովի հրաւիրեց քայանայապետներն ու դպիրները, այսինքն անոնք որ իրենց պատմութեան ու մարգարէութիւններուն քաջ տեղեակ էին, եւ հարցուց թէ ո՛ւր պիտի ծնանի ընդհանուր ակնկալութեան այս առարկան, Քրիստոս ըսուած Մեսիան (Յովհ. Դ. 25): Ասոնք փութով պատասխանեցին թէ մարգարէները Բեթլեհէմը ցոյց կու տան իբր այն վայրը, որմէ պիտի գայ Իսրայէլի այս Կառավարիչը: Ուստի Հերովդէս զրկեց մոզբըր Բեթլեհէմ, ու ըսաւ, Գաջիք, սոյզը ինձեցիք այն մանուկին վրայով, ու երբ գտնեք, ինծի ինացուցիք, որպէս զի ես աչ գաւ անոր երկրպագութիւն ը-

ներ: Խօսեցաւ «խաղաղութեան այս խօսքերը սրտին մէջ պատերազմով,» եւ այսպէս կանուխ արդարացուց սա կանխածայնութիւնը թէ «երկրի թագաւորներն ինքզինքնին կը հաստատեն, ու իշխանները մէկտեղ խորհուրդ կ'ընեն Տէրոջը դէմ ու անոր Օծեալին դէմ: Երկինքը քնակողը անոնց վրայ պիտի ծիծաղի, Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանոնք» (Սաղ. Բ. 2-4): Աստուծոյ իմաստութիւնն ի դերեւ հանեց այս խորամանկութիւնը եւ տնօրինեց որ Հերովդէս չստանայ տեղեկութիւնը, զոր այնքան նենգամտութեամբ ջանացած էր ստանալ (համար 12):

Այս օտարականները, երբ քազաւորէն շեշիւն, գացիւն. եւ անս այն աստղը զոր արեւելքի մեջ տեսեր էին, անոնց առջեւէն գնաց, միևնջեւ եկաւ կեցաւ մսկունկին տեղին վրայ: Երբ դարձեալ տեսաւ աստղը, որ պահ մը աներեւութացած էր, եւ հիմա որ պէտք էր՝ երեւցաւ առաջուան պէս, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան: Եւ տուր մտնելով տեսաւ մսկունկին իր վօրը Մարիամի հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, եւ իրենց զանաւոր բանաւոր ընծաներ տուին անոր, ոսկի ու կնորուկ եւ զեւոռն: Այս էր մեծարանքը որ թագաւորներու կը մատուցուէր այն օրերու սովորութեան համաձայն: Հեթանոս այս մոգերն հաւանաբար չէին գիտեր իրական վեհափառութիւնն անոր զոր փնտոած էին այսքան ժրութեամբ, եւ զոր գտնելէ ետեւ պատուեցին այսքան երկիւղածութեամբ: Բայց Աստուած, հրաշքով տանելով զանոնք մեր Տէրոջ ծննդավայրը, յայտնեց աշխարհի համար ծնած այս մանկան արժանիքը եւ կատարեց վաղեմի սա մարգարէութիւնը. «Ազգերն անոր պիտի յուսան:»

Արդ, եղբայրներս, այս պատմութենէն դաս մը հանեմ որ մեզի օգտակար ըլլայ: Երեք կէտ կայ մասնաւոր նկատողութեան արժանի:

Նախ, ուշադրութիւնը զոր այս մարդիկն ըրին երկնային ազդարարութեան:

Երկրորդ, կերպը որով իրենց նամբուն մէջ առաջնորդուեցան:

Երրորդ, իրենց ընթացքը երբ գտան զայն զոր կը փնտռէին:

Ա. Նկատենք ուրեմն նախ ուշադրութիւնը, զոր ըրին աստղին որ իրենց պիտի առաջնորդէր:

Երկնային ազդարարութիւն մը եղաւ անոնց թէ արտասովոր դէպք մը պատահեցաւ, որ մեծ կարեւորութիւն ունի իրենց եւ ամբողջ մարդկութեան համար: Չփակեցին իրենց աչքերը լոյսին դէմ որ իրենց վրայ ծագեցաւ: Հաւանօրէն Պօղոսի նման, «բան մը չիմացուցին մարմինի եւ արիւնի,» միտ չդրին իրենց սիրտերուն ծոյլ թելադրութիւններուն, ոչ ալ բարեկամներու կամ դրացիներու խրատին, արդարեւ տարհամոզիչ ոչ մէկ խօսքի անսացին: Ելան իրենց տուներէն, իրենց երկրէն, չխրտչեցան ուղեւորութեան տաղտուկէն, ժրութեամբ հարցափորձեցին այնպիսիներ որոնք ամէնէն աւելի ձեռնհաս էին իրենց տեղեկութիւն հայթայթել. կարճ խօսքով, իրենց հետագօտութենէն ետ չկեցան մինչեւ հասան այն վայրը ուր մանուկն էր, եւ ընծաներ տուին ու երկրպագութիւն ըրին անոր:

Այս ազդուապէս կը ներկայացնէ մեզի կերպը որով Աստուածային ճշմարտութեան լոյսն յաճախ կը ծագի մտքին վրայ եւ կ'առաջնորդէ զայն փրկութեան նամբուն: Քրիստոնեայ երկիրներու բնակիչներ սնած են սա գիտութեամբ թէ յաւիտենական երջանկութեան խոստում մը ծանուցուած է, որ իրենց համար մեծ կարեւորութիւն ունի: Իրենց նախնական կրթութիւնը,

իրենց դաւանական ու կրօնական հրահանգութիւնը զոր կ'ստանան տղայ հասակի մէջ, եկեղեցական պաշտամունքի առիթով բացատրուած նշմարտութիւնները, իրենց ձեռքը գտնուող Աստուծոյ Խօսքը, բոլոր այս բաներն են աստղ մը անոնց համար, որ իրենց կը ցուցնէ նամբան որմէ ընթանալու են:

Ոմանք, կը ցաւիմ ըսել, քիչ կարեւորութիւն կու տան լոյսին որ իրենց համար կը ծագի: Թերեւս ուրիշներու համար շատ կարեւոր կը համարին, թերեւս իրենց համար ալ շատ բարերար: Բայց ուրիշ աւելի կարեւոր հոգեր ունին, որ իրենց խորհուրդները կը զբաղեցնեն եւ իրենց ժամանակը կը գրաւեն: Ընտանիքը, ազարակը, վաճառքը, գործը կամ ասպարէզը, աշխարհի հոգերը, աշխարհի հանոյքները: Ասոնցմէ չեն կրնար դարձնել իրենց ուշադրութիւնը եւ հետեւիլ աստղին որ պիտի տանի զիրենք չգիտեն ո՛ւր: Պէտք է մնան հասարակ շաւղին մէջ: Պէտք է որ շատանան անով զոր արդէն գիտեն, կամ զոր կրնան հետզհետէ գիտնալ իբր պատահմամբ:

Ուրիշներ սակայն աւելի իմաստուն ընթացքի մը կը հետեւին: Չեն կրնար ենթադրել թէ Աստուած երկինքէն իր յայտնութեան լոյսը պիտի երեւցնէր, եթէ իր անմահ արարածներէն իւրաքանչիւրին համար անհրաժեշտ չըլլար անոր հետեւիլ կամ անոր ետեւէն երթալ իբրեւ իրենց առաջնորդին: Չբաւեր անոնց գիտնալ թէ փրկութեան միջոցներն յայտնուած են: Չեն կրնար գոհ ըլլալ առանց իրենց փրկութիւնն ապահովելու: Ուստի կը հարցնեն թէ ո՛վ է այս, որ Հրեանեաներուն թագաւոր ծնաւ. ո՛վ է այս որու վրայ կը խօսին Սբ. Գիրքերը, որ աշխարհ եկաւ «յաւիտենական կենաց առաջնորդ» ըլլալ. ո՛վ են ասոնք որոնց համար պատրաստուեցաւ այս օրհնութիւնը, ի՛նչ հաւաստիք

կրնան ստանալ թէ անձնական շահ ունին այս մեծ փրկութեան մէջ: Այս կերպով յառաջ կ'երթան՝ իրենց առջեւի լոյսէն առաջնորդուելով: Կը հարցնեն անոնց որ ամէնէն աւելի կարող են իրենց սորվեցնել, անոնց որոնց պաշտօնն է այսպիսիներ իրենց ընթացքին մէջ յառաջացնել, եւ անոնց որ նոյն համբորդութեան ձեռնարկած ըլլալով սորված են համբան եւ հիմա պատրաստ են իրենց օգնութիւնն ընծայել ուրիշներու: «Կը քննեն Սուքք Գիրքերը» ոչ իբրեւ քննական ուսում եւ իբր կանոնաւոր դաս, այլ իբր իրենց կեանքին առաջնորդող գիրքը: Եկեղեցւոյ պաշտաման կը յահախեն ոչ իբր լաւ ցոյց մը ընելու կամ համեստ օրինակ մը տալու համար, այլ հոգեւոր բարիք ստանալու վեհական նպատակով: Չեն կորսնցնեն պատեհութիւն մը զոր գիրքեր կամ հրապարակախօսութիւններ կրնան իրենց ընծայել, եւ աշխարհի բոլոր հոգեբուն կամ հրապոյրներուն հակառակ գլխովին կը նուիրուին այս միակ բանին որ իրենց «կոչումն ու ընտրութիւնը հաստատեն:»

Քննեցէք ձեր սիրտերը, եղբայրներ, եւ տեսէք թէ ի՞նչ է ձեր դիրքը: Թերեւս ոմանք կան ձեր մէջ որ կ'զգան թէ արժանավայել ուշադրութեամբ չանսացին հրաւէրին զոր Աստուած ղրկեց, թէ կրօնի մէջ աւելի բան կայ քան զոր գտած են ցարդ, աւետարանի պահանջներուն մէջ աւելի բան քան զոր կատարած են իրենք, անոր խոստումներուն մէջ աւելի բան քան զոր ընդունած կամ իւրացուցած են: Թերեւս խիղճն իրենց կ'ըսէ թէ երկրաւոր բաներ չափազանց գրաւած են իրենց միտքը եւ տեսութենէ պահած՝ ընդունուած սահմարտութիւնը, որ սակայն ժամանակ ժամանակ ի տես կու գայ, թէ պէտք է ընտրութիւն ընել Աստուծոյ եւ այս աշխարհի միջեւ, վասն զի անկարելի է երկուքին

միանգամայն ծառայել (Մատ. 2. 24): Խղճի այս թե-
լադրութիւնները, Սբ. Գրոց նշմարտութիւններու այս
նշմարները աստղի ծագումի պէս են իմաստուններուն:
Անոնք տեսնել են հնազանդեցան: Դուք ալ մի մերժէք
երկնային լոյսը: Մի մարէք Սբ. Հոգւոյն բոցը որ ձեր
մէջ կը վառի: Շնորհակալ եղէք որ հարկադրուած չէք,
ինչպէս մոզերն էին, տեղէ տեղ երթալ տեղեկութիւն
ստանալու համար: Քրիստոս իր Սբ. Գիրքերով եւ իր
եկեղեցւոյն պաշտօնէութեան ձեռամբ փրկութիւն բե-
րած է ձեր իսկ դռները:

Ոչ ալ քահանայապետներուն ու դպիրներուն պէս
շարժեցէք, որոնք նշմարտութիւնը գիտէին բայց չէին
յարգեր: Անոնք տեղեակ էին Մովսէսի եւ մարգարէ-
ներուն գրութիւններուն եւ, երբ իրենց հարցուեցաւ
թէ ո՛ւր պիտի ծնանի Քրիստոս, կրցան իսկոյն պա-
տասխանել, «Հրէաստանի Բեթլեհէմի մէջ»:» Ճշմար-
տութիւնը ծանօթ էր իրենց, կրնային մինչեւ իսկ ցոյց
տալ ուրիշներու: Բայց իրենք անձամբ չէին գործադ-
րեր, չէին կիրարկեր իրենց սիրտերուն: Եւ, աւա՛ղ,
ի՞նչ օգուտ է շատերու որ Քրիստոնեայ կը կոչուին՝
անտեղեակ չլլալ թէ Աստուած ամէն մարդու «ապաշ-
խարութիւն տուաւ կեանքի համար» եւ «մեղաց թո-
ղութիւն» Քրիստոս Յիսուսով: Ի՞նչ օգուտ է կրկնել
իրենց հանգանակով թէ «յաղագս մեր մարդկան եւ
վասն մերոյ փրկութեան իջեալ ի յերկնից» չարչարուե-
ցաւ ու խաչուեցաւ միանգամայն: Այս սնամէջ գիտու-
թիւնն ի՞նչ օգուտ ունի անոնց, եթէ չեն զգար իրենց
պէտքն այս ողորմութեան, չեն խնդրեր զայն իրենց
համար հաւատքի աղօթքով, ոչ ալ «սրտով կը հաւա-
տան արդարանալու համար:»

Կը կրկնեմ ուրեմն, Մի մերժէք համոզուիլ, մի փա-
կէք ձեր ականջները խղճի ձայնին դէմ: Փնտոեցէք

փրկութեան նամբան զոր Աստուած յայտնեց, մինչեւ զտնէք ու հասկնաք զայն, մինչեւ քալէք անոր մէջ եւ հաւատքով իւրացնէք անոր խոստումները:

Բ. Կրնաք մեծ քաջալերութիւն ստանալ կերպէն, որով այս մոգերն առաջնորդուեցան իրենց նամբուն մէջ: Երբ որոշեցին անոնք շարունակել իրենց նամբան, աստղը որ առաջ իրենց ուշադրութիւնը գրաւած էր՝ դարձեալ երեւցաւ ու ակունց առջեւէն զնաց, մինչեւ եկաւ կեցաւ ուր մտնուկն էր: Նմանապէս Աստուծոյ շրնորհքը պիտի առաջնորդէ փրկութիւն փնտոող ամէն հաւատարիմ անձ, մինչեւ զտնէ թէ Քրիստոս Յիսուս է «նամբան ու նշարտութիւնը եւ կեանքը», որով մարդիկ Հօրը կու գան ու խաղաղութիւն կ'ունենան անոր հետ: Ինչպէս կ'ըսէ Դաւիթ, «Ո՞վ է այն մարդը որ Տէրոջմէ կը վախնայ, ահա անոր պիտի սորվեցնէ իր ընտրած նամբան» (Սաղ. ԻԵ. 12): Կամ ինչպէս կ'ըսէ Սողոմոն, «Իմ յանդիմանութեանս դարձէք. ահա իմ Հոգիս ձեր վրայ պիտի թափեմ, իմ խօսքերս ձեզի պիտի հասկցնեմ» (Սուսկ. Ա. 23): Արդարեւ Աստուած հիմա տեսանելի կերպով չերեւիր անոնց որոնց առջեւ միշտ վառ կը մնայ Սբ. Գրոց լոյսը: Սակայն եւ այնպէս մարդիկ պէտք ունին արթննալու, խրատուելու, առաջնորդուելու, եւ ինք, որմէ «կը բխին ամէն բարի խորհուրդներ ու սուրբ փափաքներ», իր ձեռքին տակ բազմազան միջոցներ ունի մեզ առաջնորդելու, ինչպէս առաջնորդեց մոգերը, աշխարհի Փրկչին, որ միշտ պատրաստ է ընդունիլ յոգնածներն ու բեռնաւորուածները:

Միջոցները, որոնցմով ինք կը բերէ զմարդիկ երկնային այս հանգիստը Պարգևողին, այնքան այլազան են որքան հանգստեան պէտք ունեցողներուն պարագաները: Երբեմն կը տարածուի մարդոց առջեւ ցաւի,

նեղութեան եւ սարսափի տխուր անապատ մը: Անցեալ մեղքերու ահարկու հանաչում մը կը զարհուրեցնէ հոգին եւ թողութեան յոյս չթողուր անոր մէջ: Այսպէս եղաւ երբ Պետրոս առաքեալ Հրեաներուն պարզեց չարութիւնը զոր գործեցին՝ խաչելով զայն «զոր Աստուած Տէր ալ ըրաւ, Օծեալ ալ:» «Երբ զայս լսեցին, իրենց սիրտերուն մէջ զղջացին, եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն, Մարդիկ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք» (Գործ. Բ. 37): Այսպէս եղաւ նաեւ բանտապետին, որու պահպանութեան յանձնուած էին Պօղոս ու Շիղա Փիլիպպէի մէջ, երբ «յանկարծակի մեծ շարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սասանեցան ու ան ներս վազեց եւ դողալով Պօղոսի ու Շիղայի առջեւ ինկաւ ու ըսաւ, Տէրեր, ինձի ի՞նչ պէտք է ընել որ փրկուիմ» (Գործ. ԺԶ. 26-34): Պետրոս իր ազգակիցներուն սարսափը հանդարտեցուց՝ ըսելով, «Ապաշխարեցէք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունով մեղքերու թողութեան համար:» Եոյնպէս Պօղոս պատասխանեց դողացող բանտապետին, «Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսի, եւ պիտի փրկուիս:»

Ուրիշներ կ'առաջնորդուին խաղաղ հետազօտութեան աւելի հեշտ համբէ մը: Օրինակ՝ Լիդիա, որ կը պաշտէր զԱստուած այն ծանօթութեան համեմատ զոր ընդունած էր Հրեաներու հետ իր հաղորդակցութեան շնորհիւ, որու եւ ուրիշներու որ անոր հետ զացած էին տեղ մը ուր սովորութիւն ունէին աղօթք ընելու,» Պօղոս խօսեցաւ, եւ «որու սիրտը Տէրը բացաւ Պօղոսի ըսածներուն ուշադրութիւն ընելու,» եւ «մկրտուեցաւ ինք ու իր ընտանիքը» (Գործ. ԺԶ. 13-15): Օրինակ՝ Կանդակա թագուհիին Եթէովպացի ներքինին, «որ Ֆրոսաղէմ եկեր էր երկրպագութիւն ընել, եւ անկէ ետ

կը դառնար, ու իր կառքը նստած՝ Եսայի մարգարէին գիրքը կը կարդար» (Գործ. Ը. 26-40): Այս մարդն իր ձեռքի միջոցը կը գործածէր, վասն զի կ'ուսումնասիրէր գիրքերը եւ կը ջանար սորվիլ Աստուծոյ կամքը: Բայց չէր հասկնար իր կարդացածը, վասն զի առաջնորդ մը չունէր: Սակայն անոր սրտին վիճակն անձանօթ չէր Աստուծոյ, որ Փիլիպպոսի, Քրիստոնեայ սարկաւազին, հրամայեց մօտենալ եւ կառքին քով երթալ: Փիլիպպոս յայնժամ «իր բերանը բացաւ եւ գիրքին նոյն մասէն սկսելով Յիսուսը բարոզեց անոր» (Գործ. Ը. 26-40):

Դիտեցէք, եղբայրներ, թէ ի՛նչ ալ ըլլայ սիրտը վարող ու լուսաւորող աստղը, միեւնոյն տեղը ցոյց կու տայ, միեւնոյն Փրկչին կը տանի:

Երբեմն Աստուծոյ նպատակն ի գլուխ կը հանուի տառապանքի հրեղէն փորձով: Յուդայի Մանասէ թագաւորն ուշագրաւ օրինակ է: Շատ չար ու կռապաշտ թագաւոր էր ան, եւ «Յուդան ու Երուսաղէմի բնակիչները այնպէս մոլորցուց, որ Տէրոջ՝ Իսրայէլի որդիներուն առջեւէն կորսնցուցած ազգերէն աւելի չարութիւն ըրին: Եւ Տէրը Մանասէի ու անոր ժողովուրդին խօսեցաւ, բայց անոնք մտիկ չըրին: Եւ Տէրը անոնց վրայ Ասորեստանի թագաւորին զօրագլուխները բերաւ, ու Մանասէն կարթերով բռնեցին. ու զայն ոտնակապերով կապեցին ու Բաբելոն տարին: Ու ան իր նեղութեան ատենը իր Տէր Աստուծոյն երեսը խընդրեց. եւ իր հայրերուն Աստուծոյն առջեւ մեծապէս խոնարհեցաւ, ու անոր աղօթք ըրաւ. եւ Տէրը անոր աղօթքն ընդունեց ու աղաչանքը լսեց, ու զայն Երուսաղէմ իր թագաւորութեանը դարձուց: Այն ատեն Մանասէ ինեցաւ որ Ենոթիա եւ Ասսուած» (Բ Մնաց. ԼԳ. 11-13): Ահա ուրեմն մէկը, որու համար «աղէկ եղաւ

որ նեղուեցաւ:» Չախորդութեան օրը Հոգին գործեց: Եւ ան զգաստացաւ: «Քանի որ վշտացած չէի, կը սխալէի,» ըսաւ, եւ յետոյ պահեց Աստուծոյ խօսքը:

Այս եւ ուրիշ միջոցներով Աստուած (վասն զի «անզննելի են իր համբաները») կը յուզէ եւ կը շարժէ մարդոց սիրտերը, որպէս զի իրեն մօտենան, փրկուեն ու գտնեն, խնդրեն ու ընդունին զինք: Ի՛նչ միջոց ալ գործածէ՝ ձեզի համար, անոնց հետեւեցէք, աչալրջութեամբ յարգեցէք զանոնք եւ շնորհակալ եղէք որ յամառ Եփրեմի նման երեսի վրայ ձգուած չէք: Խիղճը կ'ըսէ՝ ձեզի թէ Աստուած մեղքի երկար հաշիւ մը արձանագրած է ձեզի դէմ: Մի խեղդէք այդ ազդարար ձայնը, այլ մտիկ ըրէք եւ հնազանդեցէք անոր մինչեւ տանի ձեզ Անոր, «որու վրայ Տէրը մէք ամէնուն անօրէնութիւնը դրաւ,» որ մեր մեղքերուն համար «չարչարուեցաւ, արդարը անարդարներուն վրայ, որպէս զի մեզ Աստուծոյ մօտեցնէ:» Երբ լսէք սա յայտարարութիւնը թէ «ուրիշ անուն մը չկայ երկնից տակ մարդոց մէջ տրուած, որով կարող ըլլանք փրկուիլ,» աւելի լսել փորձեցէք, եւ «ամէն օր զիրքերը քննեցէք թէ՞ այս բաները այսպէ՛ս են:» Մէկ կողմ մի երթաք, ըսելով, «Մեր ականջներուն օտար բաներ կը բերէք,» այլ «փորձեցէք ձեր անձերը թէ՞ հաւատքին մէջ էք, քննեցէք ձեր անձերը:» Կամ վշտացա՞ծ էք: Ճնշուա՞ծ էք ցաւով ու նեղութիւնով: Տէրը ձեր «աչքերուն ցանկութի՞ւնն» առաւ ձեզմէ: Չար օրե՞ր եկան ձեր վրայ եւ մխիթարութիւն չունի՞ք: Այդ նեղութիւններն առանց նպատակի չեն: Յաւերն ըստ պատահման չեն ցանուիր: Քննեցէք թէ ձեր ցաւերն արդեօք դատաստանի այցելութիւն չե՛ն նման անոր որ Մանասէի եկաւ, որպէս զի սորվիք հանչալ Տէրը թէ Աստուած է ան: Կամ թէ արդեօք հայրական պատի՛ժ են ձեր սիր-

տը փորձելու եւ ձեր բարեպաշտութիւնը զտելու համար, ձեր հաւատքին վրայ համբերութիւն եւ համբերութեան վրայ Աստուածային օգնութեան փորձառութիւն եւ փորձառութեան վրայ Աստուածային ընդունելութեան յոյս աւելցնելու համար: Տառապանքի հնոցէն դուրս եկէք զտիչին քուրայէն ելլող ոսկիին պէս, հողային կղկղանքէ զտուած կամ մաքրուած: Եւ ո՛րքան ալ տաժանելի ըլլայ ճամբան որով կը տարուիք Աստուծոյ հետ խաղաղութիւն գտնել ձեռամբ «Փրկչի մը որ Օծեալ Տէր է,» ուրախացէք որ այդպէս արթնցաք խղճով, կամ հրահանգուեցաք բանականութեամբ, կամ խրատուեցաք վշտով, նման մոզերուն որ «երբ տեսան աստղը,» գիտցան թէ Աստուած դրկեց զայն եւ իրենց նեղութիւններն ու յոգնութիւնները մոռնալով շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան:

Գ. Վերջին դասը զոր այս պատմութիւնը կու տայ մեզի՝ այն ընթացքն է զոր մոզերն ունեցան, երբ զբտան զայն զոր փնտռելու համար ճամբայ ինկած էին: Եւ տունը մտնելով տեսան մտնուկը իր մօրը Մարիամի հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին սևոր, եւ իրենց գանձերը բանալով ընծաներ տուն սևոր, ոսկի ու կրկորուկ եւ զմուռս, ճոխագոյն արտադրութիւնները երկրին՝ որմէ եկան իրենք:

Անոնց նմանեցէք ասոր մէջ ալ: Երբ գտնէք զայն զոր Աստուած սկիզբէն խոստացաւ, որու վրայ գրեցին մարգարէները, որ այնքան տարիներ սպասուեցաւ ու վերջապէս ծնաւ, կարծես իբր այսօր, աշխարհի Փրկիչը, ինկէք եւ երկրպագութիւն ըրէք անոր իբր ձեր Փրկչին, որ «իւր կեանքը փրկանք տուաւ» ձեզի համար, որ ձեր «մեղքերը իր մարմինով վերցուց,» եւ որով դուք «մեռաք մեղքին եւ կենդանի էք Աստուծոյ:» Այդ մարդիկն առաջ ուրիշ աստուածներ կը պաշտէին

իրենց երկրին սովորութեան համաձայն: Բայց լքեցին զանոնք, վստահ ըլլալով թէ աւելի լաւ լոյս մը գտան զիրենք առաջնորդող եւ աւելի լաւ կրօն մը որդեգրելի: Դուք ալ թերեւս անցեալին մէջ այս աշխարհի աստուածները կը պաշտէիք, հաճոյք, հարստութիւն, պատիւ ու համբաւ: Այլեւս մի պաշտէք. առէք զանոնք, եթէ կրնաք առնել անմեղութեամբ, եթէ ձեզի գան իբրեւ Աստուծոյ պարգեւներ: Բայց մի պաշտէք, ձեր հոգին անոնց մի զոհէք: Փնտոեցէք զանոնք ոչ աւելի քան որչափ համաձայն է «Առաջ փնտոեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ անոր արդարութիւնը» պատուէրին հետ:

Այդ մարդիկը, նաեւ, բայիւ իրենց գանձերը եւ ընծաներ տւին անոր, իրենց լաւագոյն բաները: Ձեր հաւատքին անկեղծութեան այսպիսի ապացոյց մը տուէք: Եթէ «հարուստ էք այս աշխարհի բարիքներով,» ձեր հարստութիւնը գործածեցէք ձեր Տէրոջ գործին մէջ, մտքի առջեւ պահեցէք անոր կամքը եւ փառքը, «ձեր անձերուն բարի հիւ՛ գանձելով հանդերձեալին համար:» Բայց եթէ ձեր պարագաները ձեզի անկարելի կը դարձնեն այս վկայութիւնը տալ ի նշան ձեր առ Փրկիչն սիրոյն, ընծայ մը կայ զոր ամէն ոք կարող է եւ պարտաւոր է տալ: Պօղոս առաքեալի բառերով, «Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի զոհ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը:» Դուք ձեզ անոր ընծայեցէք ամբողջովին եւ առանց վերապահութեան, որպէս զի ձեր հոգիները կամաւ նուիրուին անոր, որ ձեզ սիրեց ու իր անձը տուաւ ձեզի համար, եւ որպէս զի ձեր մարմինները ժուժկալ ու մաքուր պահուին իր թագաւորութեան օրէնքներուն համաձայն եւ ինչպէս կը վայել անոնց որ «Հոգւոյն Սրբոյ տաճարներ» եղած են: Ադ

քատիկ է արդարեւ ամենալաւ ծառայութիւնը զոր կըրնանք մատուցանել. «Աստուծոյ շնորհքովն ենք ինչ որ ենք,» եւ անոր ի՞նչ կրնանք նուիրել որ արդէն իսկ իրը չէ: «Ի՞նչ ունինք զոր ընդունած չենք:» Սակայն Քրիստոս խոստացած է ընդունիլ մեր հնազանդութիւնը ոչ իբր ինքնին թանկագին բան մը, այլ իբր նշան մեր հաւատքին: Մինչեւ իսկ ըսած է թէ առատօրէն պիտի վարձատրէ զոհողութիւնները զորս կ'ընենք իր կամքին համաձայն եւ սիրոյ աշխատութիւնները զորս կրնանք կատարել: Խորհեցէք նաեւ թէ ի՞նչ պատճառ ունիք իյնալու եւ երկրպագութիւն ընելու անոր: Մոզերն այդպէս ըրին երբ տեսան զայն մանկական անօգնական վիճակի մէջ, խոնարհ ծնողաց զաւակ՝ աննշան երկրի մը մէջ: Մեզի կ'երեւի ան ոչ իբր մարդ, այլ իբր Աստուած, իբր աշխարհի Արարիչը, Փրկիչը ու Դատաւորը, որ թէեւ մեզի համար «մարմին եղաւ,» մահուան յանձնառու եղաւ, այն ալ խաչի մահուան, սակայն յարութիւն առաւ եւ «Աստուծոյ մեծութեան աթոռին աջ կողմը նստաւ,» ուրկէ «պիտի գայ իր փառքով եւ բոլոր իր սուրբ հրեշտակներով» մարդկային ամբողջ ազգը դատել: Պատճառ մը չէ՞ այս որ պանծացնենք անոր փառքը, եւ զովաբանենք զայն ու ծառայենք անոր մեր ամբողջ գոյութեամբ:

Եղբայրներ, արդեօք ձեր մէջ կա՞ն այսպէս չապրողներ: Այն ատեն այս հեթանոս մարդիկը ձեզի դէմ պիտի ելլեն դատաստանին օրը, վասն զի աստղի մը առաջնորդութեամբ թողուցին իրենց երկիրը, իրենց նախապաշարումները եւ իրենց սխալ երկրպագութիւնը, եւ ահա աւելի պայծառ լոյս մը, աւելի փառաւոր վկայութիւն մը կը ծագի ձեր վրայ:

Ընդհակառակն կը նուիրէ՞ք ձեր անձերը Փրկչին, խաչին քաւութեան կ'ապաւինի՞ք Աստուծոյ ընդունելի

ըլլալու համար, եւ կ'աշխատի՞ք սուրբ ըլլալ, ինչպէս
 սուրբ է Ան որ ձեզ կանչեց, որպէս զի սրբէ ձեզ, ինչ-
 պէս ինք սուրբ է: Այն ատեն վստահելի ապացոյց ու-
 նիք թէ «Աստուծոյ շնորհքը որ փրկութիւն բերաւ»
 ի գուր չերեւցաւ ձեզի: Ուստի «հաստատ եղէք, անշարժ
 կեցէք, եւ ամէն ատեն աւելցէք Տէրոջ գործին մէջ:»
 Եւ լոյսը որ երկինքէն ծագեցաւ ու ձեզ Քրիստոսի
 տարաւ երկրի վրայ՝ բնաւ պիտի չթողու ձեզ մինչեւ
 տանի հոն ուր ինք կը գտնուի եւ երես առ երես
 տեսնէք զինք փառաց երկրին մէջ:

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM0795

255.07.02.01.06.00/

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՐԳ

Ա Ր Զ Ա Կ

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԾՆՈՒՆԴԻ

Անգղիացի համբաւաւոր վիպագիր Չարլս Տի-
քընսի այս գործը, որ դեռահասներու համար գրուած
է յատկապէս Ծնունդի առիթով եւ իբր երեք քա-
տորդ դարէ ի վեր աննուազ եռանդով կը կարդացուի
հաւասարապէս թէ՛ դեռահասներէ եւ թէ՛ ծնողներէ,
մասնաւոր կարեւորութեամբ կը յանձնարարուի ամէն
անոնց որ կ'ուզեն բարոյական միանգամայն հետա-
քրքրաշարժ պատմութիւն մը կարդալ Սբ. Ծնունդի ա-
ռիթով: Գինն է միայն 25 դահ. թղթակագմի համար
եւ 60 լաթակագմի համար: Կեդրոնատեղի՝ Պայպըլ
Հաուս, Ֆիննհաննըլար Եօգուշու, Սթամպուլ:

ԳԻՆ 1 ԴԱՇԵԿԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ՍԷԼԱՍԷԹ

Կ. ՊՈԼԻՍ